

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Paldanius, Mika

Julkaisun nimi: Influenssaepidemiat ja rokotukset

Julkaisuvuosi: 2016

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Paldanius, M. (2016). Influenssaepidemiat ja rokotukset. *Bioanalyttikko*, (4), 33-35.

Influenssaepidemiat ja rokotukset

Influenssavirukset jaetaan kolmeen päätyyppiin A, B ja C. Ihmisille aiheuttavat epidemioita vuosittain A- ja B-tyypit, joista B-tyypin aiheuttamat taudit ovat tavallisesti lievempiä kuin A-tyypin taudit. Äkillisiä ylempien hengitysteiden tulehduksia aiheuttavaa influenssaa esiintyy epidemioina joka talvi. Influenssaan sairastuu viidestä viiteentoista prosenttia aikuista ja terveet aikuiset toipuvat normaalisti 1-2 viikon kuluttua vuodelevolla. Lapsista joka kolmas sairastuu joka talvi influenssaepidemioiden aikana. Pitkäaikaissairauksia sairastavilla, vanhuksilla ja pienillä lapsilla influenssa voi johtaa jälkitauteihin, jotka voivat johtaa sairaalahoitoon ja jopa kuolemaan (THL, <https://www.thl.fi/fi/web/infektiotaudit/taudit-ja-mikrobit/virustaudit/influenssa>, 2016).

Vuoden 2015-2106 influenssa-kausi alkoi tavanomaista aikaisemmin ja influenssa A-infektiot lisääntyivät koko maassa joulukuussa ja epidemia alkoi lähes samaan aikaan ympäri Suomea. Kahtena erillisenä epidemia-aaltona ilmaantuneet influenssa A (tammi- ja helmikuu) ja B huiput (helmikuu-huhtikuu) sijoittuvat 2016 vuoden alkuun ja keväälle (Ikonen, 2016).

Marraskuun alussa tänä vuonna on ilmoitettu tartuntatautirekisteriin influenssa-tapauksia Länsi-Pohjan ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiireistä sekä joitakin tapauksia Eteleä-Pohjanmaalta, Kymenlaaksosta ja pääkaupunkiseudulta. Osasta hengitystievirusinfektioiden seurantanäytteissä on osoitettu rino- ja entero D68-viruksia (THL, <https://www.thl.fi/fi/web/infektiotaudit/taudit-ja-mikrobit/virustaudit/influenssa/ajantasainen-influenssakatsaus, 2016>).

Tartuntatautirekisterin tilastot influenssa A- ja B-tyyppien infektiosta generoidaan päivittäin klo 11.00 ja tilaston luontipäivä ilmoitetaan sivun yläreunassa. Tilastoissa luetellaan tartuntatautimäärät niin jaksoittain kuin kertyminä ja pääsääntöisesti tilastointipäivä on ensimmäinen tapaukseen liittyvän ilmoituksen näytteenottopäivämäärä. Tartuntatautirekisterissä on taulukoitu tapaukset potilaiden iän

perusteella ja sairaanhoitopiireittäin (THL, <https://www.thl.fi/ttr/gen/rpt/infl.pdf, 2016>).

Influenssakaudet eivät ole alkaneet vielä Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Influenssakausi on jo päättynyt eteläisellä pallonpuoliskolla ja siellä todettiin influenssa A (H3N2 ja H1N1pdm09) ja B (Victoria ja Yamagata) -viruksia. Ensimmäiset rokotelahetykset on toimitettu Suomen sairaala-apteekkeihin ja lääkekeskuksiin 19.10.2016. Kansallista rokoteohjelmaa varten THL on hankkinut 1,5 miljoonaa influenssarokoteannosta Infuvac- ja FluenzTetra-rokotteita (THL, <https://www.thl.fi/fi/web/infektiotaudit/taudit-ja-mikrobit/virustaudit/influenssa/ajantasainen-influenssakatsaus, 2016>).

Maksuttoman influenssarokotteen saavat maksutta kaikki ne, joille influenssa aiheuttaa terveydellistä uhkaa tai joille rokotuksista on oleellista hyötyä. Henkilön, joka ei kuulu maksuttomaan kohderyhmään, tulee hankkia rokote itselleen omalla kustannuksellaan. Influenssarokote on maksuton raskaana oleville naisille, kaikille 6-35 kuukauden ikäisille lapsille ja kaikille 65 täyttäneille. Riskiryhmiin kuuluvat henkilöt, jotka ovat sairautensa tai hoitonsa vuoksi alttiita influenssaepidemioille saavat rokotteen ilmaiseksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä lääkehuollon henkilöstö, influenssalle alttiiden henkilöiden

lähipiiri sekä varusmiespalvelukseen astuvat miehet ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen astuvat naiset rokotetaan veloituksetta. Rokotuksen maksuttomuuden arvioi terveydenhoitaja, sairaanhoitaja tai lääkäri.

Influenssarokotteella torjutaan 5-8 influenssaa kymmenestä terveillä työikäisillä, 5-9 influenssaa kymmenestä lapsilla ja ikääntyvillä joka toisen influenssan. Rokottaminen vähentää vakavan taudin ilmaantuvuutta, jälkitauteja sekä sairaala- ja laitoshoidoja ja influenssan aiheuttamia kuolemia. Kun influenssaan ei sairastuta, ei tartuteta myös muita. Rokotteen saaneista suurin osa välttyy taudilta tai se voidaan sairastaa lievempänä, jolloin toipuminenkin on nopeampaa kuin ilman rokotetta (THL, <https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/rokotteet/kausi-influenssarokote, 2016>).

Vuoden 2016-2017 kansallisessa rokotusohjelmassa käytetään Inluva-rokotetta kaikenikäisille (6 kk alkaen) ja Fluenz Tetranäsumuterokotetta 24-35 kuukauden ikäisille lapsille.

Influenssaviruksen pinta-antigeeneja on käytetty vaikuttavana aineena Inluvac-rokotteessa. Suolat ja vesi ovat apuaineina Inluva-rokotteessa, mutta se ei sisällä tehoste- ja säilytysaineita. Kananmunissa viljellyt virukset on puhdistettu, hajotettu ja tapettu formaldehydillä. Rokotteis-

sa ei ole eläviä viruksia ja tästä syystä ne eivät voi aiheuttaa influenssaa. Influvac-rokotteen viruskantoina on käytetty tällä kaudella A/California/7/2009 (H1N1)pdm09, A/Hong Kong/4801/2014(H3N2) ja B/Brisbane/60/2008 -kaltaisia viruskantoja. Rokote antaa suojan myös sikainfluenssa vastaan. Maailman terveysjärjestö WHO tekee päätökset siitä, mitä viruskantoja otetaan vuosittain rokotteeseen arvioimalla todennäköisimmät influenssan aiheuttajakannat (THL, <https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/rokotteet/kauusi-influenssarokote>, 2016).

Marras-joulukuulle ajoittuvat influenssarokotukset ennaltaehkäisevät infektiolta ennen

epidemian alkua. Epidemian aikana kannattaa rokottaa ja vuodenvaihteen jälkeenkin, koska suojan syntymiseen menee aikaa pari viikkoa. Ennen suojan syntymistä sairastuminen on mahdollista, mutta tauti esiintyy tavallista lievempänä.

Ensimmäistä kertaa rokotettavat alle yhdeksävuotiaat lapset tarvitsevat tänä vuonna kaksi rokotetta ja rokotevälin kesto tulee olla vähintään neljä viikkoa. Aiemmin rokotettujen lapsien, jotka ovat saaneet mitä tahansa influenssarokotetta tai yhden annoksen nenäsumutetta, ei ole tarpeellista ottaa kuin yksi rokoteannos (THL, <https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/rokotteet/kauusi-influenssarokote>, 2016).

Lähteet

1. Ikonen, N. (2016). Influenssakausi Suomessa viikot 40/2015-20/2016. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.
2. THL. (2016). <https://www.thl.fi/fi/web/infektiotaudit/taudit-ja-mikrobit/virustaudit/influenssa/ajantasainen-influenssakatsaus>. Helsinki :THL.
3. THL. (2016). <https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/rokotteet/kauusi-influenssarokote>. Helsinki :THL .
4. THL. (2016). <https://www.thl.fi/fi/web/infektiotaudit/taudit-ja-mikrobit/virustaudit/influenssa>. Helsinki
5. THL. (2016). <https://www.thl.fi/ttr/gen/rpt/infl.pdf>. Helsinki: THL.